
Sluttrapport

Søknadstype	Sluttrapport
Prosjekttittel	«Billedbok-app» fra bokhylla.no
Mål for prosjektet	Hammerfest bibliotek søkte i 2013 om prosjektmidler til prosjektet "Billedbok-app" fra billedbokhylla. Hensikten var å gjøre billedbøkene fra bokhylla.no lettere tilgjengelig slik at nåtidens unge lesere lett får tilgang til fortidens bokskatter via nettbrett og andre skjermer. Det ble sendt prosjektsøknad til Nasjonalbiblioteket. Søknaden ble imøtekommet med et tilskudd på kr 150.000.

Sluttrapport

Bakgrunn

Mange gode billedbøker er forsvunnet fra bibliotekenes samlinger fordi de er blitt utslitte og ikke lenger er å oppdrive i papirformat. Da Nasjonalbiblioteket introduserte bokhylla.no ble mange tapte billedbokskatter igjen tilgjengelige. Med BibliotekSystemer sin løsning for integrering av elektroniske nettressurser i bibliotekenes webkatalog – «Les e-bok»-knappen – kunne billedbøkene fra bokhylla.no i tillegg gjøres tilgjengelig for publikum gjennom bibliotekenes egne websøk. Når så BibliotekSystemer i tillegg kom med sin webapp ble websøk og bruk av elektroniske ressurser fra bokhylla.no også mer mobilvennlig. Det var denne utviklingen som satte oss på tanken om å lage en egen side, eller webapp, hvor "alle" billedbøkene fra bokhylla.no kunne presenteres samlet.

Med BibliotekSystemers løsning, og med integrering av bøker fra bokhylla.no i bibliotekets egen katalog, var det god mulighet til å få laget en fungerende webapp for billedbøker.

Målgrupper

Prosjektets målgrupper er primært barn og barnefamilier samt bibliotek, barnehager, skoler og andre som tilbyr formidling av billedbøker for barn.

Gjennomføring – innhold og aktiviteter i prosjektet

Prosjektet kom i gang allerede i starten av januar 2014. Det første halvåret (januar - juni) arbeidet prosjektleder alene i 20% stilling, en arbeidsdag i uka. I denne perioden var hovedaktivitetene i prosjektet å:

- lage en mer detaljert plan for prosjektarbeidet
- foreta stikkprøver fra bokhylla
- teste billedbøkene i bokhylla.no på forskjellige nettbrett
- utarbeide mal/standard for katalogisering.

Sommeren 2014 ble formidling av billedbøker fra bokhylla.no testet ut i forbindelse med lesestund for barnehagebarn under Hammerfestdagene (lokal festival), se vedlagt plakat. Formidlingsaktiviteten foregikk i en mørklagt lesesal og med projektor og iPaden koblet til. Her fikk barn og voksne blant annet oppleve "Frosken og venene hans", "Stian på stand", "Stina og skrønnemakeren" og mere til på storskjerm.

Høsten 2014 ble innsatsen til prosjektleder økt til 40% stilling, to arbeidsdager per uke. Fra oktober ble innsatsen ytterligere styrket i forbindelse med at vi engasjerte en prosjektmedarbeider i 40-50 % stilling. Prosjektleder og prosjektmedarbeider arbeidet sammen to dager i uka. Prosjektmedarbeider ble med oss i perioden fra ca 1. oktober og ut året. I denne fasen var masseproduksjon i basen en sentral aktivitet. Prosjektmedarbeider hadde som oppgave å finne e-dokumenter og katalogisere dem, samt i samråd med prosjektleder kvalitetsvurdere og klassifisere e-dokumentene. I denne perioden konsentrerte prosjektleder seg om presentasjonen av billedbok-appen, samt testing av medier og kontakt med testpersoner/-gruppen.

Kartlegging – hvordan finne billedbøkene

Vi tok utgangspunkt i bibliotekets eget websøk i Bibliofil, og søkte opp vår egen billedboksamling frem til og med år 2000, som er tidsavgrensningen for bokhylla.no sine dokumenter. Planen var å bruke biblioteksystemers «Les e-bok»-knapp til å finne e-bøkene fra nasjonalbiblioteket. Videre bruke vi Bibliofil sitt samsøk for å finne billedbøker vi ikke lengre hadde selv. Til sist lette vi opp de postene som lå i bokhylla.no og som ikke var funnet via søk i egen eller andres baser.

Billedbøkene – hvordan registrere dem

Vi katalogiserte e-billedbøkene som egne poster i bibliotekets base med utgangspunkt i egne eller andre bibliotek sine ferdigkatalogiserte poster for papirbøkene. Der det ikke fantes ferdige katalogposter er bøkene katalogisert med utgangspunkt i nasjonalbibliotekets poster. Det ble laget en egen mal/framgangsmåte for innhenting og katalogisering, se vedlegg

Billedbøkene – hvordan presentere dem

Det var som nevnt Bibliofil sin webappløsning som først satte oss på ideen å lage en app for billedbøkene i bokhylla.no. Etter å ha foretatt sammenligninger av denne appløsningen, og den vanlige webkatalogen, kom vi til at webkatalogen var å foretrekke til dette formålet. Men bibliotekets vanlige webkatalog gav heller ikke den brukervennligheten vi ønsket. Brukeren kunne veldig lett, med et enkelt klikk, komme bort fra listen over e-billedbøkene og inn i bibliotekets øvrige katalog. Vi trengte derfor en websøkside som holdt brukeren innenfor søk på skannede billedbøker. Vi fikk med hjelp fra BibliotekSystemer laget et eget websøk, "Billedbokhylla".

Kartlegging av skannede bøker med dårlig kvalitet

Det ble tidlig oppdaget en del svakheter ved den skanningen av billedbøker som var foretatt hos NB fram til 2012. Dette kunne dreide seg om store fargeforskjeller på bilder som gikk over to sider, dårlig kontinuitet i tosidige bilder, overeksponering og for mye lys slik at detaljene i bildene forsvant m.m. Vi tok kontakt med Nasjonalbiblioteket angående dette, og har sendt inn en oversikt over de

dokumentene vi mener må forbedres. Vi har valgt å legge alle bøkene inn i katalogen, men har skilt dem i tre grupper etter kvalitet:

1. Skanning av god kvalitet der forskjellen på bok og e-bok ikke er merkbart. Disse har fått søkekode ghi.
 2. Skanning av medium kvaliteten der det er synlig forskjell på bok og e-bok, men der brukeren allikevel kan ha glede av bøkene uten å forstyrres av manglene.
 3. Skanning av dårlig kvalitet der f.eks. alle eller noen av bildene i boka er blasse eller for mørke, bildene er kuttet midt på siden, feil format på bildene, bare permen av boka finnes, bildene er vridt 90 grader m.m. Disse har fått søkekode xyz, og er holdt utenfor det utvalget av billedbøker vi presenterer for publikum.
- Boka «Stallo og nordlysets sønn» av Anstein Mikkelsen m.fl. er et godt eksempel på et slikt dokument.

Testing

Det har vært fokusert på to typer testing i dette prosjektet.

1. Egen testing av funksjonaliteten til e-billedbøkene på nettbrett av de vanligste formatene/operativsystemene – IOS, android og Windows.
2. Testing av bruk og funksjonalitet i billedbokhylla med testpersoner/testgruppe.

Testing på forskjellige formater/typer brett

iPaden viste seg å være det mest brukervennlige nettbrettet når det gjelder å finne frem og navigere på selve brettet. Bildet fra e-boka var godt og tydelig på skjermen. Den var også mest brukervennlig i det at forsiden på e-bøkene vistes som små ikoner når man la hver e-bok til på hjemskjermen, og alle e-bøkene du la på hjemskjermen kunne samles i en egen mappe på skjermen.

Samsung Galaxy tab 3 var litt mindre intuitiv i bruken, men bildet var godt og tydelig på skjermen. Man kan lage en egen hjemskjerm med e-billedbøkene på dette nettbrettet også, men får ikke forsidene vist som ikoner, bare tittelen på boka.

For både iPaden og Galaxy-brettet var det forstyrrende at adressefeltet for websiden, åpne faner på websida og navigeringslinjen i bokhylla.no tok omtrent en sjettedel av skjermen.

Microsoft Surface 2 var også litt "krøkkete" å komme i gang med, men dette nettbrettet viste de skarpeste bildene, og websiden virket mer stabil. I tillegg kunne man enkelt ordne skjermen slik at bare boksiden vistes når man skulle lese. Skjermens format var litt uheldig for å vise enkeltsider, da den var litt lang i stående posisjon. Også på dette nettbrettet kan man lage en egen hjemskjerm for favoritt e-bøkene, men uten ikoner av forsidebildene, kun tittel på boka.

Alt i alt, var det dette nettbrettet som var best til lesing direkte på brettet.

Testing av billedbøker fra bokhylla.no med testpersoner

To barnefamilier og en barnehage ble rekruttert til testing av billedbokappen.

Testpersonene fikk en kort innføring i billedbokhylla, hva som fantes der og hvordan de skulle navigere. Selve testingen/utprøvingen sammen med barna foregikk i eget hjem/barnehage over en fireukers periode. Deretter ble foreldrene/barnehagestyrer intervjuet av prosjektleder.

Den ene testfamilien, med to barn på fire og seks år, var brukere med mye erfaring med e-medier. De

var vant til interaktive e-bøker, og kommenterte at bohylla med sin inaktive statiske løsning bød på lite utfordringer og ble lite spennende for ungene.

Den andre testfamilien, med tre barn på to, fire og syv år, hadde lite erfaringer med e-medier. Her var mottagelsen god, selv om de minste barna fort ble utålmodig når mor leste for dem på nettbrettet.

Det var syvåringen som best forsto mediet og som etterhvert kunne bruke billedbokhylla via nettbrett på egen hånd.

Barnehagen brukte bokhylla på storskjerm i formidlingsstund og var godt fornøyd med tilbudet.

Opprettelse av nettside, logo og instruksjonsfilmer

I første omgang opprettet vi en egen side for billedbokhylla på Hammerfest bibliotek sin hjemmeside, men nå er vi i ferd med å ferdigstille en egen webside for tilbudet. Vi har fått laget en egen logo for tilbudet. Denne er tegnet og utformet av vår prosjektmedarbeider, se vedlegg. Det er også laget noen korte instruksjonsfilmer i hvordan bruke billedbokhylla på PC og nettbrett. Disse finnes på Youtube ved søk på Billedbokhylla.

Resultat / erfaringer

Til nå har vi fått lagt inn 1021 dokumenter i katalogen, hvorav 836 er direkte tilgjengelig for publikum via billedbokhylla. 185 titler er foreløpig sortert ut i påvente av ny skanning for forbedring av bildekvaliteten.

Måloppnåelse

Vi er godt fornøyd med resultatet av arbeidet. Målet med å gjøre billedbøkene fra bokhylla.no mer tilgjengelig er nådd i og med at vi har fått på plass websøket på bibliotekets hjemmeside og snart kan lansere billedbokhylla.no. Billedbokhylla.no er en god måte å presentere bokhylla.no sine billedbøker på og navigeringen og søk i billedbokhylla er enklere for brukere.

Positive/negative erfaringer

Positive: Billedbokhylla er en kulturell "gullgruve" og det er viktig å arbeide for løsninger som gjøre denne skatten mer tilgjengelig. Testingen vår viser at tilbudet er spesielt godt egnet for formidling til større grupper via storskjerm.

Vi fikk god hjelp fra BibliotekSystemer gjennom hele prosjektperioden.

Negative: Det var litt vanskelig å vite til hvem og på hvilken måte man kunne henvende seg til NB på 1. prosjektperioden. Det oppsto enkelte store og små problemstillinger i prosjektperioden og da hadde det vært godt å kunne diskutere med NB. I den sammenheng ser vi at vi kunne ønsket oss at det hadde vært oppnevnt en kontaktperson for dette prosjektet allerede fra starten av.

Plan for videreføring

Hammerfest bibliotek ønsker å fortsette med å legge inn skannede billedbøker fra bokhylla.no i egen katalog etterhvert som de kommer. Dette byr på litt vanskeligheter å følge opp da det ikke lar seg gjøre å søke opp e-dokumentene etter skannedato/dato for innlegging i bokhylla.no.

Videre er vi godt i gang med å lage en ny webside for billedbokhylla med url

<http://www.billedbokhylla.no>. Når denne er på plass vil vi formidle informasjon om tilbudet til andre

bibliotek via biblioteknorgelista og andre tilgjengelige kanaler. Vi vil også gå breiere ut til skoler og barnehager i egen kommune.

Søker

Organisasjonsopplysninger

Organisasjonsnavn	Hammerfest kommune - Hammerfest bibliotek
-------------------	---

Organisasjonsnummer	
---------------------	--

Kontonummer	
-------------	--

Institusjonens leder	
----------------------	--

Fornavn	Grethe
---------	--------

Etternavn	Johannessen
-----------	-------------

Telefon	
---------	--

E-post	
--------	--

Er institusjonens leder kontaktperson for
prosjektet?

Budsjett

Tildelt beløp fra Nasjonalbiblioteket for alle prosjektårene:	150000
--	--------

Vedlegg

Vedlegg

- [Innhenting-og-registrering.pdf](#)
- [Regnskap-billedbokhylla.xlsx](#)
- [lesestund-under-Hammerfestdagan.pdf](#)
- [Logo-billedbokhylla.pdf](#)
- [skjermbilde_ny-side.pdf](#)